

προς την παράδοση του ξενοδοχείου της Μεγάλης Βρετανίας και τας προσδοκίας των πελατών της»¹⁷.

Μετά την αποπεράτωση της νέας αυτής πτέρυγας, το ξενοδοχείο της «Μεγάλης Βρετανίας» θα περιελάμβανε συνολικά 401 υπνοδωμάτια, ενώ η δαπάνη που θα απαιτείτο υπολογίστηκε στα 56.000.000 δρχ. περίπου¹⁷.

Σήμερα το 46% των μετοχών του ξενοδοχείου της «Μεγάλης Βρετανίας» ανήκει στον μεγιστάνα και θρησκευτικό ηγέτη πρίγκιπα Αγά Χαν Δ' ή... κατά κόσμον Καρίμ Αλ Χουσεϊν Σαχ.

Συνοψίζοντας, η επέκταση του ξενοδοχείου το 1930 προς τη λεωφόρο Πανεπιστημίου με άλλα ύψη ορόφων, διαφορετική διάβρωση και κακή μίμηση των άνωγων αναλογιών και στοιχείων του Θεόφιλου Χάνσεν, καθώς επίσης και η ανέγερση νέου κτηρίου ως επέκταση της προσηθής του 1930, στη θέση του κατεδαφισθέντος παλαιού Petit Palais, συντέλεσαν, δυστυχώς, στην ολοκληρωτική παραποίηση του μνημειώδους αυτού έργου, αλλοιώνοντας ριζικά ένα σημαντικό μέρος της ιστορικής και αισθητικής του αξίας.

Η ιστορική, κοινωνική και πολιτική πορεία της «Μεγάλης Βρετανίας» είναι άμεσα συσφρασμένη με την ιστορία της νεότερης Ελλάδας. Από τις πολυτελείς της αίθουσες με τις υπέροχα διακοσμημένες οροφές, τους ακριβούς καρέφτες και πολυελαίους, πέρασαν διασημότητες, και διεθνείς πρωοπικότητες.

Βιβλιογραφία-Πηγές

1. Κυδωνιάτης Π. Σόλων. «Η Ελληνική αρχιτεκτονική Ανανένησης και η κατοικοποίησή της». Ακαδημία Αθηνών, 1981.
2. Μπίρη Η. Κώστα. «Αι Αθήναι. Από το 19ου εις τον 20όν αιώνα». Αθήναι, Εκδόσεις του Καθιδρύματος Πολιτοδομίας και Ιστορίας των Αθηνών, 1966.
3. Παπαϊωάννου Θανάσης. «Ενθύμιον Αθηνών. Η Αθήνα, ο Πειραιάς και τα προσεία στις αρχές του αιώνα μ.Χ.». Αθήνα. Εκδόσεις «Γνώση». 1984.
4. Παρασκευόπουλος Π. Γ. «Ταξείδια ανά την Ελλάδα». Αθήναι, Εκδόσεις «Κορίννης», 1986, σελ.: 1-8 και 424-438.
5. Τραυλού Ν. Ιωάννου. «Πολυεδομική εξέλιξις των Αθηνών. Από των προ-

στορικών χρόνων μέχρι των αρχών του 19ου αι.». Αθήναι 1960.

6. «Νεοκλασική αρχι/κή στην Ελλάδα». Αθήναι. Έκδοσις Εμπορικής Τραπεζής της Ελλάδος, 1967.

7. «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια». Τόμος Β', Αθήναι, «Πυρός». Ανώνυμος Εταιρεία Εκδόσεων και Γραφικών Τεχνών, σελ. 138-239.

8. Belle Henri. «Voyage en Grèce. Trois Années en Grèce». Paris, Librairie Hachette et C, 79 Boulevard Saint-Germain, 1881.

9. Boissonnas Fred. «Le tourisme en Grèce, texte et photographies». Genève, Éditions d' Art Boissonnas, 1928.

10. Janeway Catherine. «Climpses at Greece. To-day and before yesterday». London, 1897, σσ. 15-21 και 36-41.

11. Farrer R. Richard. «A tour in Greece», Edinburgh and London, 1880.

12. «Παλαιά Αθήναι». «Εικονογραφημένος Παρνασσός». Σεπτέμβριος 1911, σελ. 6.

13. «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες». Στήλη «Τελευταία ώρα», εφημερίδα «Πατρίς», Αθήναι 29.3.1896.

14. «Επέκτασις Ξενοδοχείου Μεγάλης Βρετανίας». Δημονισιαίο περιοδικό «Αρχιτεκτονική», τόμος 44, Μάρτιος-Απρίλιος 1964, Ιδρυτής-Εκδότης: Αντώνης Κιτοκίης, σ. 54.

15. «Το νέο εικνημία της γηραιάς κυρίας». Εφημερίδα «Καθημερινή», Γ. Α. Λεονταρίτης, 21.4.1991.

16. «Hotel Grande Bretagne. One hundred and fifty years. Duet in History». M.A. Moatsos Graphic Arts SA. Supervision: R. Tobler - A. Papastephanou, Athens, November 1987.

17. Ε.Ο.Τ. και Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο.

The History of the «Grande Bretagne» Hotel E. Papandreou

The mansion of Antonis Demetriou —later, the «Grande Bretagne» hotel— a work of the Danish architect Th. Hansen was probably the most mature classicizing, with Renaissance elements, edifice built in Athens in about the middle of the nineteenth century. It has closely been associated with the political and social history of Greece and has been functioning as the center of the country's leisured class activities for many years. Unfortunately, the new hotel erected in the same position, after the demolition of the old, has brutally copied the balanced, perfect proportions and the characteristic elements with which Hansen had endowed the original building. Thus, a considerable part of the historic and aesthetic value of the monument has been altered and lost.

Πρόγραμμα για παιδιά στη Νάξο

Με σκοπό τη γνωριμία των παιδιών της ιδιαίτερης πατρίδας της (Φωλιώτι Νάξου) με την Κυκλαδική τέχνη και τη δημιουργική επαφή τους με τον Κυκλαδικό πολιτισμό, η εκπαιδευτικός Μαριάνθη Ημέλλου - Χαραλαμπίδη, δασκάλα στη Σχολή Μωραϊτή, οργάνωσε πρόγραμμα που πραγματοποιήθηκε στις 9 και 10 Αυγούστου 1991, στη Νάξο.

Θέμα του προγράμματος: «Κυκλαδικός Πολιτισμός, ζωή και τέχνη στη Νάξο στην 3η π.Χ. χιλιετία».

Το πρόγραμμα απευθυνόταν κυρίως στα παιδιά του Φωλιώτιου, ηλικίας 8-13 ετών, που κατοικούσαν μακριά απ' το νησί της Νάξου και βρίσκονταν εκεί για τις καλοκαιρινές διακοπές τους. Δραστηριότητες:

Α) Την πρώτη μέρα της εκδήλωσης, στην αίθουσα του Πολιτιστικού Συλλόγου, έγινε προβολή διαφανειών κυρίως με αντικείμενα, εργαλεία, σκεύη και ειδώλια που έχουν βρεθεί στη Νάξο και βρίσκονται σε διάφορα μουσεία, σχέδια κυκλαδικών πλοίων της εποχής, χάρτες με προϊστορικούς οικισμούς κλπ.

Με αφορμή τις διαφάνειες, τις ανάλογες εικόνες και σχέδια που υπήρχαν σε πίνακες στους τοίχους της αίθουσας, τα αντίγραφα ειδωλίων και άλλα αντικείμενα που προσέφεραν για συζήτηση (αδράχτη με σφοντύλι, κομμάτια ναξιακού μαρμάρου και ομύριδας κλπ.), τα παιδιά οδηγούνταν με κατάλληλες ερωτήσεις να φανταστούν πώς ζούσαν οι αρχαίοι Κυκλαδίτες, πώς ήταν οι κατοικίες τους και τα έπιπλα των σπιτιών τους, ποιές ήταν οι σχολές τους, ποια εργαλεία χρησιμοποιούσαν και ποια σκεύη, πώς ντύνονταν, πώς ήταν τα πλοία που κατασκεύαζαν κλπ. Ακόμη έμαθαν πόσο σημαντικό ρόλο έπαιξε το νησί της Νάξου στο όλο του πολιτισμό, αφού η οικονομική της ανάπτυξη την έκανε πολύ γρήγορα ένα από τα σπουδαιότερα κέντρα εκείνης της εποχής.

Εντύπωση προκάλεσαν οι ακριβείς και εύστοχες παρατηρήσεις των παιδιών και η έντονη

Πρόγραμμα για παιδιά - Παράδειγμα για μεγάλους

Με ιδιαίτερη χαρά το περιοδικό μας φιλοξενεί ετούτο το κείμενο, ελπίζοντας η «κοινοποίησή» του να γίνει το έναυσμα για άλλες προσπάθειες του είδους στους τόπους των διακοπών πολλών μεγάλων, που έχουν τη δυνατότητα να το πραγματοποιήσουν αλλά τους λείπει το κουράγιο...

συμμετοχή τους στη συζήτηση.
β) Τη δεύτερη μέρα πραγματοποιήθηκε η προγραμματισμένη επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Χώρας Νάξου (απέχει 18 χιλιόμε. από το Φιλώτι). Με τη βοήθεια εντύπου 16 σελίδων, που τυπώθηκε γι' αυτό το σκοπό, ανακάλυπταν τα κυριότερα στοιχεία του κυκλαδικού πολιτισμού. Υπήρχαν ερωτήσεις που οδηγούσαν τα παιδιά να παρατηρήσουν στις προθήκες του Μουσείου τα πιο χαρακτηριστικά εκθέματα, να συμπεράνουν και ν' απαντήσουν σωστά. Το έντυπο περιλάμβανε μικρές περιλήψεις με τις πιο σημαντικές πληροφορίες για τον κυκλαδικό πολιτισμό ώστε να έχουν τη δυνατότητα τα παιδιά να θυ-

μηθούν στο σπίτι τους αργότερα όσα άκουσαν και είδαν, να οργανώσουν δηλαδή τις γνώσεις τους.
Εκτός από τα σχέδια διαφόρων τύπων επίπλων, λύχνων, τελετουργικών σκευών και ειδωλίων, περιείχε παιχνίδια και ασκήσεις. Τους ζητούσαν να σχεδιάσουν αγγεία και ειδώλια που τους έκαναν μεγαλύτερη εντύπωση, ν' ανακαλύψουν ενώνοντας τελείες κάποιο άλλο σκεύος, να συμπληρώσουν ακροστοιχίδα, να γράψουν μια φανταστική συζήτηση μ' ένα ειδώλιο, να εκφράσουν τις εντυπώσεις τους. Το παινίδι στις αθήουσες του Μουσείου τα ενθουσίασε και δούλεψαν με πολύ ενδιαφέρον όλα τα παιδιά. Επειδή οι ασκή-

σεις ήταν πολλές και τα μικρότερα παιδιά δεν κατάφεραν να τις συμπληρώσουν όλες, ορίσαμε μερικές για το σπίτι.

γ) Το ίδιο απόγευμα, πάλι στο Φιλώτι, σε μια σχολική αίθουσα, έγινε συζήτηση και διόρθωση των ασκήσεων του εντύπου, διαβάστηκαν εργασίες πολλών παιδιών και ακούστηκαν οι εντυπώσεις τους.

Στη συνέχεια τους δόθηκαν περιγράμματα κεφαλής ειδωλίων τυπωμένα σε χαρτόνι. Στο πρόγραμμα υπήρχε μόνον η μύτη και τα παιδιά έπρεπε να συμπληρώσουν τη χαρακτηριστικά εκείνα που οι αρχαίοι τεχνίτες χρωμάτιζαν (μαλλιά, μάτια, στόμα, «μακιγιάζ» κλπ.).

Ακόμη έφτιαξαν με ηπλό πολύ όμορφα αγγεία, πυξίδες, «τηγανόσχημα» και «καπελόσχημα» σκεύη, αντίγραφα πλοίων και ειδώλια. Ξεχώρισαν μερικά, των μεγαλύτερων παιδιών, που αποδόθηκαν με καταπληκτική δεξιοτεχνία, όπως ένα ζωόμορφο αγγείο που κρατά κύπελλο και βρίσκεται στο Μουσείο της Νάξου, ένας σύνθετος λύχνος, κυκλαδικά πλοία και ειδώλια «με διπλωμένα χέρια».

Με τον ηπλό τα παιδιά εκφράστηκαν θαυμάσια και πραγματικά τα ενθουσίασε.

Στο πρόγραμμα συμμετείχαν 80 παιδιά, τη δε προβολή - συζήτηση παρακολούθησαν 50 περίπου ενήλικες που το ζήτησαν.

Τα περισσότερα παιδιά είπαν ότι πρώτη φορά παρακολουθούσαν ένα τέτοιο πρόγραμμα. Ελάχισια παιδιά είχαν επισκεφτεί το Μουσείο Κυκλαδικής τέχνης ή τις αντίστοιχες αθήουσες του Αρχαιολογικού Μουσείου της Αθήνας.

Το πρόγραμμα στήριξε ο Σύλλογος των Φιλωτιτών της Αθήνας και έγινε στα πλαίσια των πολιτιστικών δραστηριοτήτων του.